

Nyhetsbrev från Bryssel

Februari 2022

1. EU-krönikan
2. EU:s utrikes och säkerhetspolitik
3. EU: s"Chips act"- Halvledare
4. Macrons tal i Europaparlamentet
5. "Fitfor55"- Vägtransporter, laddning- och tankningsinfrastruktur och EU:s sociala klimatfond
6. Brysselkuriosa - Maison Antoine

1. EU-krönikan

"Må du leva i intressanta tider" lyder vad många hävdar är en gammal kinesisk förbannelse. Det kan man verkligen säga att är precis vad vi får smaka på just nu. Rysslands invasion av Ukraina känns lika överklig som fruktansvärd och även om det fanns tydliga tecken på att något i den här vägen var att vänta så har många överraskats av det fullskaliga anfall som Vladimir Putin beordrat.

Ett fullskaligt krig i Europa är något som, i alla fall för min generation, har känts fullständigt främmande och det är en obehaglig påminnelse om att ett av huvudsyftet med det europeiska projektet faktiskt är att bevara freden. De problem vi ser i EU med onödigt detaljreglering eller kostsam byråkrati känns för en stund som ganska oviktiga i sammanhanget.

Men om vi försöker släppa det obehagliga och analysera hur det här påverkar EU så finns det ett tydligt mönster just nu. Utrikespolitiken har alltid varit ett område där det funnits goda argument för ett starkt EU-samarbete men i praktiken har det varit svårt för EU att hitta sin roll. Det har både sina rent formalistiska och sina politiska förklaringar. Medlemsstaterna har ofta i teorin varit för ett nära samarbete inom utrikespolitiken men när det kommit till kritan har det i nästan alla stora frågor funnits några medlemsstater som velat gå sin egen väg. För att EU ska kunna agera på det här området krävs det just nu enhällighet, alltså kan en enskild medlemsstat i princip blockera EU från att agera. Det har länge funnits en diskussion om det här upplägget verkligen är hållbart och vi kan räkna med att den diskussionen kommer att bli ännu mer intensiv framöver.

Med det sagt så är det ändå intressant att se med vilken enorm enighet EU:s medlemsstater har agerat den senaste tiden. Även medlemsstater som tidigare av olika orsaker varit väldigt försiktiga när det kommer till att sätta hårt mot hårt i frågor där Ryssland varit motparten har nu ändrat linje. Regeringarna har tydligt gått samman och infört de tuffaste sanktionerna i EU:s historia och sådant som tidigare varit heliga kor för vissa medlemsstater har nu helt förändrats. Vi ser alltså ett mer enat EU än kanske någonsin tidigare.

Om man får tro bedömare så var ett av Putins mål med sitt agerande i Ukraina att splittra EU. Det ser alltså ut att få direkt motsatt effekt. Istället har EU klivit fram som en viktig och handlingskraftig aktör på den internationella arenan.

Även om det känns konstigt att fundera på "vanlig" dagspolitik just nu så fortsätter arbetet i EU:s institutioner framåt. I det här nyhetsbrevet kan ni läsa om några av dessa frågor och också få en liten genomgång av EU:s utrikes- och säkerhetspolitik.

Vi hörs igen i nästa nyhetsbrev. Fram till dess går våra tankar till Ukraina!

Anton Nilsson
Landskapsregeringens representant till EU

2. EU:s utrikes- och säkerhetspolitik

I samband med det mycket allvarliga läget i Ukraina tänker jag göra en liten redogörelse om EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik för att ge en bild av vad EU kan göra och hur de jobbar.

EU:s utrikes- och säkerhetspolitik ska hjälpa till att lösa konflikter och främja internationell förståelse. Politiken bygger i grunden på diplomati. Målet för EU:s utrikes- och säkerhetspolitik är att bevara fred, stärka internationell säkerhet, främja internationellt samarbete samt utveckla och jobba med demokratin och rättsstatsprincipen samt respekten för mänskliga rättigheter och de grundläggande friheterna. De flesta besluten inom utrikespolitiken ska fattas enhälligt av Europeiska rådet bestående av medlemsstaternas stas- och regeringschefer. Det innebär att alla måste vara överens för att fatta beslut i frågor. Detta innebär att det blir svårare att fatta beslut, eftersom alla måste komma överens och att en enda stat kan stoppa ett beslut. Vi har sett flera exempel på när EU har haft svårt att gå framåt gemensamt och just nu sätts det verkligen på prov igen.

Medlemsstaterna kan dock välja att göra något som kallas för konstruktiv röstnedläggning, vilket innebär att medlemsstaten väljer att avstå från att rösta men inte stoppar ett beslut i frågan. Om medlemsstaten också ger en formell förklaring och motiverar varför de avstår från att rösta så är staten inte heller skyldigt att tillämpa beslutet, men staten ska av solidaritet respektera att beslutet är bindande för EU som helhet och ska då inte fatta beslut som strider mot EU:s åtgärder i frågan. Detta kan göra att blir lättare att fatta beslut för Europeiska rådet i utrikes politiska frågor, eftersom stater istället för att stoppa beslutet kan använda sig av konstruktiv röstnedläggning.

I EU:s utrikes- och säkerhetspolitik omfattas också försvarspolitiken till viss del. EU har ingen egen arme utan använder sig av medlemsstaternas resurser för till exempel fredsbevarande uppdrag. För att EU skulle skaffa en egen arme skulle det krävas ett enhälligt beslut av Europeiska rådet bestående av stats- och regeringscheferna. Det finns också ett permanent samarbete inom EU som kallas "PESCO", som bildades 2017. Liknande samarbeten har funnits tidigare men under andra namn. I samarbetet ingår 25 medlemsstater som samarbetar inom säkerhet och försvar där man till exempel har gemensamma övningar, utvecklar försvarskapaciteten och utför olika projekt. Man utför även vissa projekt med länder utanför EU.

EU har också två andra enheter som jobbar med dessa frågor. Den första är den Europeiska försvarsbyrån, som ligger i Bryssel och leds av Josep Borell Fontelles som också är EU:s höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik (kan på ett sätt ses som EU:s "utrikesminister"). Byrån ska hjälpa sina medlemsstater att utveckla sina försvar genom att samarbeta på europeisk nivå. Byrån har också avtal med länder utanför EU till exempel Norge och Ukraina. Den andra enheten är den europeiska utrikestjänsten bestående av diplomater och kontor över hela världen. Den europeiska utrikestjänsten arbetar för att göra EU:s utrikespolitik mer samstämmig och öka EU:s internationella inflytande. EU har också ett nära samarbete med NATO.

Läs mer [här](#) och [här](#)!

EU:s utrikesrepresentant Josep Borrell Fontelles.

3. EU: s ”Chips Act” - halvledare

När EU-kommissionens ordförande Ursula von der Leyen höll sitt tal om läget i unionen i höstas nämnde hon att EU skulle komma med en ”Chips Act”. Den här gången handlar det dock inte om det vi oftast förknippar med fabriken i Haraldsby utan om halvledare. Halvledarchipp är en viktig komponent för industrin som det senaste året i alla fall varit lite av en ”het potatis” just eftersom det är en så viktig komponent och för att det dessutom varit brist på halvledarchipp globalt i samband med Covid19-pandemin. Bristen på halvledarchipp har orsakat nedläggningar av fabriker inom flera sektorer, allt från vårdutrusning till bilar. Kommissionen lägger därför fram ett förslag för att satsa på produktion, forskning och en motståndskraftig leveranskedja av halvledarchipp i Europa. Tillgången av halvledarchipp är också viktig för den digitala omställningen. EU har enligt kommissionen goda förutsättningar för att vara en ledande och konkurrenskraftig aktör på halvledarchippmarknaden, men trots detta så har man i nuläget mindre än 10% av marknadsandelarna och är beroende av leverans från länder utanför EU. Kommissionen har målet att fördubbla sina marknadsandelar av halvledarchipp till år 2030.

Kommissionen vill att rättsakten ska se till att EU har vad som krävs för att bli ledande på området, se till att EU säkrar sin egen tillgång på halvledarchipp och att EU:s beroendeställning till länder utanför EU minskar. Man vill främst satsa på forskning och innovation i sektorn. Målet är att tillsammans med både medlemsstater och internationella partners investera över 43 miljarder från både offentliga och privata medel på halvledarchipp. Man vill också satsa på utbildning för att få mera arbetskraft till elektroniksektorn för att åtgärda kompetensbristen i sektorn.

Det nuvarande problemet med brist på halvledarchipp är ett problem som inte löses snabbt utan man måste jobba långsiktigt med utmaningen. På kort sikt vill man skapa samordning mellan medlemsstaterna och kommissionen för att göra det möjligt att diskutera och snabbt besluta om krishanteringsåtgärder. På längre sikt vill kommissionen att EU ska ta en ledande ställning.

Läs mer [här](#)!

4. President Macrons tal i Europaparlamentet

Onsdagen 19.1 höll Frankrikes president Emmanuel Macron tal i Europaparlamentet där han presenterade målen och den politiska strategin för Frankrikes [ordförandeskapsperiod](#). I talet fokuserade Macron på hur man kan göra Europa starkare och mer självständigt. Macron byggde upp talet på tre ord eller löften som han kallar det i talet: demokrati, utveckling och fred.

I talet betonade Macron demokratins stryka genom att lyfta fram hur debatter i parlament, den fria pressen, forskning och öppna akademiska system har hjälpt oss fatta bra beslut för att hantera Covid19-pandemin. Han fortsatte med att säga att vi behöver skydda rättsstatsprincipen från de som frångått den principen. Macron menade att vi genom dialog ska övertyga dem som frångått principen att återigen respektera principen. Macron fortsatte med att det franska ordförandeskapet tänker prioritera lagstiftning för säkra bra jobb, minimilöner, minska lönegapet mellan kvinnor och män, bättre rättigheter åt anställda på digitala plattformar, stoppa diskriminering och garantera mer jämställda förtagstyrelser. Macron föreslog också att man borde använda den Europeiska stadgan om de grundläggande rättigheterna för att skydda klimatet och erkänna rätten till abort som en universell rättighet.

Han talade också om utveckling och att Europa alltid strävat efter tillväxt som alla kan ta del av. Han menar att detta löfte har försvagats på grund av till exempel växande ojämlikhet och nya utmaningar, specifikt inom klimat och de digitala. Därför behöver vi bygga nya lösningar för att möta dessa utmaningar. När det kommer till klimatutmaningen menar Macron att vi måste gå från ord till handling. Han vill redan under de kommande veckorna implementera flera av de förslag som kommissionen lagt fram på detta område. Den digitala utmaningen är tvådelad enligt Macron. Först menar han att Europa måste bygga en digital inre marknad för att kunna skapa europeiska storföretag inom sektorn. Den andra delen av utmaningen är att arbeta med de digitala aktörerna för att trygga våra rättigheter, friheter och respekten för vårt privatliv. Han fortsatte med att säga att det bör komma lagförslag inom detta område under det franska ordförandeskapet.

Det tredje och sista löftet han talade om var fred. Han sade att vårt Europa möts av oroligheter vid våra gränser. Han menade att Europa därför bör se utanför våra gränser och hjälpa våra grannar till exempel Afrika och västra Balkan. Han fortsatte med att säga att vi måste bygga upp ett förtroende mellan Europa och Storbritannien. Macron sade också att vi måste ha en dialog med Ryssland och se till att våra krav blir respekterade av Ryssland. Under de kommande månaderna vill Macron att vi ska skapa ett nytt europeiskt förslag för att bygga en ny ordning för säkerhet och stabilitet som sedan ska presenteras.

Se talet i sin helhet [här](#)!

Kommissionens ordförande Ursula von der Leyen och Frankrikes president Emmanuel Macron.

5. Fitfor55 – Vägtransporter, laddnings- och tankningsinfrastruktur och EU:s sociala klimatfond

Nu har vi kommit till sista delen i "Fitfor55"-serien. Denna månad handlar det om vägtransporter och laddnings- och tankningsinfrastruktur. Det sista förslaget i serien är sedan EU:s sociala klimatfond.

Vägtransporter

Kommissionen vill göra en översyn av reglerna kring utsläpp från personbilar och lätta lastbilar för att bidra till att uppnå målen om minskningar av koldioxidutsläpp. Genom översynen vill man också påskynda produktionen och försäljningen av utsläppsfria bilar. Ett effektivt sätt göra detta på är att sätta upp regler och mål för koldioxidutsläpp. I förslaget vill man därför införa mer omfattande minskningsmål till 2030 och ett nytt mål på en hundra procentig utsläppsminskning i sektorn 2035. Det betyder i praktiken att det 2035 inte kommer att finnas plats för nya personbilar och lätta lastbilar med förbränningsmotorer på EU-marknaden och man väntar sig att utsläppsfria bilar ska ersätta dem. De strängare kraven på koldioxidutsläpp ska inte bara gynna utfasningen av fossila bränslen utan är även tänkt gynna medborgare genom lägre energiutgifter och bättre luftkvalitet. När vi pratar om utsläppsfria fordon är det givetvis elbilar som många tänker på idag men det är viktigt att komma ihåg att kommissionen i sina förslag inte binder sig till en specifik teknologi utan fokus ligger på att det ska vara frågan om utsläppsfria teknologier.

Laddnings- och tankningsinfrastruktur för alternativa bränslen

För att omställning från fossilbränslen till alternativa och mer hållbara bränslen ska gå smidigt så måste också laddnings- och tankningsinfrastrukturen byggas ut för att göra det enkelt att tanka och ladda bilar i EU. Utbygganden av infrastrukturen ska påskyndas i takt med antalet elbilar som kommer att finnas i EU, vilket man räknar med att är minst 30 miljoner stycken 2030. För att säkra tillgång av laddningsmöjligheter på europeiska motorvägar vill man installera laddningsstationer med intervaller på 60 km. För tankning av vätgas vill man att det finns en tankningsstation tillgänglig var 150 km. Man vill också förbättra tankningsinfrastrukturen för lastbilar som körs på LNG-gas.

EU:s sociala klimatfond

För att hantera de negativa sociala effekter som förväntas uppstå i samband med förslaget om handel av utsläppsrätter kopplat till byggnader och vägtransporter har kommissionen presenterat EU:s sociala klimatfond. Genom fonden ska man fördela ut 72,2 miljarder euro mellan 2025-2032 till utsatta hushåll, mikroföretag och transportanvändare för att hantera negativa effekterna av utsläppshandelsystemet. För att få stödet ska medlemsländerna utarbeta sociala klimatplaner där man visar hur man kommer använda pengarna för att till exempel göra byggnader mer energieffektiva, fasa ut fossila bränslen för uppvärmning och nedkylning av byggnader samt öka tillgången utsläppsfri och utsläppsnål transport. Fonden kan också tillfälligt bidra med direkta inkomststöd. Det här är ett exempel på att kommissionen förstår att vissa regioner och medlemsstater som idag är väldigt beroende av till exempel kolindustrin har större utmaningar än andra för att uppnå målen i den gröna givnen.

Läs mer [här](#) och [här](#)!

Laddningsstolpe för elbilar i Bryssel.

6. Brysselkuriosa- Maison Antoine

Februaris månads Brysselkuriosa har fokus på mat och mer exakt den belgiska specialiteten pommes frites. På torget Place Jourdan i kommunen Etterbeck finns ett pommesställe som kan vara de godaste pommesen som i alla fall jag har ätit och jag rekommenderar deras löksås som tillbehör.

Namnet på pommesstället är Maison Antoine som grundades 1948 av Antoine Desmet och hans fru som vid en mässa fick idén att öppna ett pommesställe på det väl besökta torget Place Jourdan. När det begav sig 1948 så skalade och förberedde paret potatisen för hand tidigt på morgonen hemma i sitt hus. Några år senare var pommesstället känt i Bryssel och kunderna trängdes för att få köpa pommes. Så man valde bland annat att investera i en maskin för att skala potatisen och utöka öppettiderna.

År 1972 blev deras lokaler för små och man valde att bygga ut. Nu var man inte bara kända i Bryssel utan människor från hela Belgien och grannländerna besökte Maison Antoine. Man fick också uppmärksamhet av amerikaner och New York Times skrev en artikel om dem. 1990 ansökte man om tillstånd av kommunen för att få bygga en kiosk, vilket resulterade i Belgiens första pommeskiosk.

Det kan tyckas lite lustigt att pommes frites kallas "French fries" på engelska. Om du frågar en belgare skulle de nog tycka att "Belgian fries" vore ett mer korrekt namn!

Maison Antoine.

Håll ögonen öppna för nästa nyhetsbrev i mars!

Decembers nyhetsbrev hittas [här!](#)

Januaris nyhetsbrev hittas [här!](#)

Mejlet skickas av Ålands landskapsregerings representant i Bryssel.
Tanken är att mejlet ska sammanlänka ålänningar med EU-frågor på agendan.
Hör av er om ni har frågor eller specifika EU-ärenden ni vill att vi bevakar.

Ni når oss via:

anton.nilsson@formin.fi & john.johansson@formin.fi